

ЩО ТАКЕ МЕДІАЦІЯ?

Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів.

ХТО ТАКИЙ МЕДІАТОР?

Медіатор – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію:

- залучає іншу сторону конфлікту (спору) в медіацію;
- здійснює підготовчі заходи для проведення медіації;
- управляє процесом переговорів;
- забезпечує рівність сторін у переговорах;
- зберігає конфіденційність;
- організовує конструктивну комунікацію;
- створює умови та простір для пошуку рішення сторонами;
- перевіряє, щоб домовленості сторін відповідали їх інтересам, були реалістичними та виконуваними;
- надає консультації та рекомендації щодо фіксування результатів медіації.

Законодавство України передбачає можливість скористатися медіацією на будь-якій стадії судового провадження та досудового розслідування з метою врегулювання будь-яких* конфліктів (спорів) та запобігання їх виникненню у майбутньому.

*Міжнародні документи (закони, конвенції, рекомендації, директиви, керівні принципи) містять окремі положення, заборони та обмеження щодо особливостей медіації у певних категоріях спорів, у т.ч., щодо форм насильства, медіації у міжнародних сімейних спрах, відновному правосудді тощо.

Принципи медіації та статус медіатора регулюються Законом України «Про медіацію».

Надання соціальної послуги з медіації — Законом України «Про соціальні послуги».

*Соціальна послуга медіації не застосовується до осіб, які вчинили злочини щодо насильства у сім'ї, торгівлі людьми, жорстокого поводження з дітьми (Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації), затверджений наказом Міністерства соціальної політики України 17.08.2016 № 892).

НАДАННЯ ДОПОМОГИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСТУПУ ДО МЕДІАЦІЇ

Відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» усі особи, які перебувають під юрисдикцією України, можуть отримати допомогу в забезпеченні доступу до медіації — виду державної гарантії, яка полягає у інформуванні особи про:

- право на медіацію, порядок його реалізації;
- вимоги до суб'єктів забезпечення проведення та надання послуги медіації;
- значення та способи отримання правничої допомоги під час медіації та за її результатами;
- порядок та особливості процедури медіації, оформлення результатів медіації;
- право на застосування медіаційного застереження або окремої медіаційної угоди у правовідносинах, у яких може виникнути спір.

ЯК ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСТУПУ ДО МЕДІАЦІЇ?

Звернутись до будь-якого найближчого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги та бюро правової допомоги www.legalaid.gov.ua

*У центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги, яким укладено угоду про співпрацю з медіатором(ами), можна дізнатися про різні підходи до вирішення свого конфлікту (спору) поза судом та отримати послугу медіації **БЕЗОПЛАТНО**.

Зателефонувати за єдиним номером системи БПД. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні.

 0 800 213 103

НОМЕР ДЛЯ ДЗВІНКІВ 3-ЗА КОРДОНУ:
+38 (044) 363 10 41
(вартість дзвінка з-за кордону за тарифами Вашого оператора зв'язку).

Скористатися онлайн-сервісами системи БПД

Погляди, думки, висновки та інша інформація, наведені у цьому документі, не були надані та не обов'язково схвалені Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), якщо ОБСЄ не є чітко вказана як автор цього документу.

Підписано до друку у травні 2022 року

МЕДІАЦІЯ

врегулювати
конфлікт (спір)
поза судом

МЕДІАЦІЯ МОЖЛИВА

- до звернення до суду
- під час досудового розслідування
- під час судового провадження
- на стадії виконання рішення суду

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Цей матеріал підготовлено Координаційним центром з надання правової допомоги та надруковано за фінансової підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні.

У ЯКИХ КОНФЛІКТАХ (СПОРАХ) МЕДІАЦІЯ МОЖЛИВА?

Цивільних, сімейних, спадкових, трудових, земельних, господарських, адміністративних, а також у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях.

ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ НЕ ВПЛИВАЄ НА ПЕРЕБІГ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ.

УЧАСТЬ У МЕДІАЦІЇ НЕ Є ВИЗНАННЯМ ВИНИ, ПОЗОВНИХ ВИМОГ АБО ВІДМОВОЮ ВІД ПОЗОВНИХ ВИМОГ.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ МЕДІАЦІЯ?

- З дотриманням вимог Закону України «Про медіацію», договору про проведення медіації, правил проведення медіації та норм професійної етики медіатора;
- за взаємною згодою сторін;
- у спільних або індивідуальних зустрічах сторін;
- в особистих зустрічах або онлайн;
- у комедіації за потреби (проведення медіації кількома медіаторами).

СТОРОНИ МЕДІАЦІЇ МАЮТЬ ПРАВО:

- за взаємною згодою залучати до медіації інших осіб, чиїх інтересів стосується конфлікт та/або які можуть сприяти його вирішенню (діти, представники органів опіки та піклування тощо);
- залучати інших учасників у медіацію за домовленістю сторін (фахівець у сфері права, адвокат(и) сторони(ін), психолог, експерт, перекладач);
- просити суд зупинити провадження у справі у зв'язку з проведенням медіації.

ПЕРЕВАГИ МЕДІАЦІЇ

- Питання, які обговорюватимуться в медіації, визначають сторони;
- предметом переговорів можуть бути питання, які виходять за межі позовних вимог;
- варіанти рішень по суті конфлікту (спору) приймають сторони;
- зобов'язання, порядок виконання домовленостей та наслідки їх невиконання визначаються сторонами спільно в угоді за результатами медіації;
- домовленості у медіації мають юридичну силу, їх невиконання може бути оскаржене в суді;
- забезпечується врахування інтересів дитини, в т.ч. у контакті та у конфлікті з законом;
- для збереження конфіденційності законом не допускається допит медіатора як свідка;
- досягнення домовленостей в медіації дає право на повернення 60% судового збору;
- медіація є швидшою за судовий процес:
  - проводиться у зручний для сторін час;
  - зазвичай достатньо від 2 до 6 зустрічей;
- емоційне напруження та репутаційні ризики знижуються.

ЯКИМ МОЖЕ БУТИ РЕЗУЛЬТАТ МЕДІАЦІЇ?

- Укладено угоду за результатами медіації;
- укладено інший цивільно-правовий договір (у т.ч. нотаріально посвідчений);
- укладено мирову угоду (за наявності судового провадження);
- досягнуто домовленостей про дії (залишити позов без розгляду; відмовитися від позову; визнати позов повністю або частково; подати спільні або окремі заяви про примирення у межах судового провадження чи на стадії примусового виконання в адміністративних справах; звернутися за вчиненням нотаріальної дії);
- досягнуто проміжних та тимчасових домовленостей (часткова сплата боргу, побачення з дитиною, користування майном, відтермінування окремих дій тощо).

ЯК МОЖНА ОТРИМАТИ ПОСЛУГУ МЕДІАЦІЇ?

- **Самостійно обрати медіатора** та/або суб'єкта, що забезпечує проведення медіації і веде власний реєстр медіаторів, зокрема через пошук в мережі Інтернет;
- **у найближчому центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги нададуть допомогу у доступі до медіації** (контакти центрів, які уклали угоди про співпрацю з медіаторами, можна дізнатися за єдиним номером системи БПД 0 800 213 103);
- **надавачі соціальної послуги допоможуть отримати соціальну послугу медіації** (для осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах).

ЗАВЧАСНО ДОМОВИТИСЬ ПРО ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ В МЕДІАЦІЇ ТА ОБРАТИ МЕДІАТОРА МОЖНА УКЛАВШИ МЕДІАЦІЙНУ УГОДУ*

*медіаційна угода — письмова угода учасників правовідносин про спосіб врегулювання всіх або певних конфліктів (спорів), які виникли або можуть виникнути між ними, шляхом проведення медіації. Може укладатися також у формі медіаційного застереження в договорі.

МЕДІАЦІЯ І БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА

Особи, які вирішили скористатися послугою медіації, і потребують отримання консультації чи роз'яснень з правових питань, що стосуються конфлікту (спору) та/або оформлення домовленостей за результатами медіації, можуть отримати **гарантовану Конституцією України безоплатну правничу допомогу, в т.ч. допомогу в забезпеченні доступу до медіації**.

Сторона медіації, яка потребує допомоги у представництві її інтересів у суді, може скористатися послугами адвоката чи юриста центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за рахунок Державного бюджету України, якщо вона належить до категорій осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу.

За згодою медіатора та сторін медіації адвокат може брати участь в медіації та супроводжувати сторону медіації, інтереси якої представляє.